

JAARVERSLAG STICHTING LANDELIJK IKOS 2016

Inleiding

In dit jaarverslag vermelden we de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen van de Stichting Landelijk IKOS in 2016.

Samenstelling bestuur

Per 31 december 2016 bestond het bestuur uit mw. M.E. (Maaïke) Rosen Jacobson-van Dam, voorzitter – Remonstrantse Broederschap, dhr P. (Pieter) Witteveen-secretaris- Doopsgezinde Broederschap, mw. A. (Annemieke) van der Veen – penningmeester - VVP, mw. A.J.E. (Janey) Keuning-van Dam -PKN; mevrouw W. (Wilna) Quakkelaar-Plantinga- PKN. Kandidaat bestuurslid was mw. M.J. (Marion) Hurrelbrinck.

De heer H. Pol (Henk), namens Stichting Landelijk IKOS lid van het bestuur PCGVO - PKN, en de heer J. (Jan) Hendriks – Remonstrantse Broederschap- namens de vrijzinnige christelijke kerken lid van het bestuur PCGVO, wonen als adviseur de bestuursvergaderingen bij.

Uit het bestuur gingen mevrouw A. (Anneke) van Wijngaarden-Junge -PKN (was secretaris) en mevrouw M.J. (Marie-José) Ebersson - Vrijzinnigen Nederland. Voor laatstgenoemde zoekt het bestuur nog een opvolger.

70 jarig jubileum

In 2016 werd het heuglijke feit gevierd dat IKOS – weliswaar al in 1945 opgericht- 70 jaar bestond. Ter gelegenheid hiervan verscheen de jubileumbundel IKOS 70 jaar jong. Hierin naast een historische terugblik van drs. Bert Jansen (was jarenlang secretaris van IKOS) een onderbouwing van het gedachtegoed van IKOS en een toekomstvisie door dr. Henk Kuindersma (godsdienst-pedagoog). Verder in deze bundel veel verhalen uit de praktijk van het GVO op de openbare school. De bundel werd gepresenteerd op de jaarlijkse studiedag van het Protestants Centrum voor Godsdienstig Vormings Onderwijs (PCGVO) op 27 mei 2016 in Amersfoort. De bundel is nog te verkrijgen bij het Centrum Voor Levensbeschouwing in Leeuwarden of te downloaden van de website IKOS Landelijk.

IKOS onderwijs-GVO plein

Een van de pijlers van IKOS is het in samenwerking met het Centrum voor Levensbeschouwing in Leeuwarden zorgen voor een gevarieerd en eigentijds aanbod van lesmateriaal voor docenten GVO en ook daaraan is het afgelopen jaar weer hard gewerkt. Ieder jaar verschijnen er 26 nieuwe lessen en worden 15 lessen geactualiseerd. De lessen (ook die in de periode 2005-2014 in het IKOS onderwijsblad verschenen zijn) staan allemaal op GVO-plein en zijn digitaal te downloaden, wanner men lid/abonnee is. Een abonnement op het IKOS onderwijs, inclusief toegang tot de lessendatabase van GVO-plein kost nu €45,00. Vanaf 2015 worden de lessen zo aangeboden dat docenten met een jaarprogramma kunnen werken. Tevens biedt de digitale opzet de mogelijkheid om op actuele gebeurtenissen in te spelen.

IKOS en CVL hebben het afgelopen jaar overlegd met de makers van KLEUR en dat heeft er in geresulteerd dat vanaf 2017 er een op elkaar afgestemd aanbod komt voor docenten

levensbeschouwing (thematisch). Scholen/docenten die met KLEUR werken kunnen daarmee hun lessen verbreden/verdiepen met het IKOS-GVO-plein aanbod.

Voor IKOS onderwijs is het zaak dat er meer gebruik gemaakt wordt van het aanbod (het aantal abonnementen is de afgelopen periode opnieuw gedaald vooral als gevolg van stoppende docenten). Door de samenwerking met KLEUR zijn er ook kansen voor IKO onderwijs in het primair bijzonder onderwijs en op samenwerkingsscholen. De samenwerking met KLEUR betreft een pilot. IKOS en KLEUR blijven voorlopig wel zelfstandig en financieel onafhankelijk

Relatie IKOS-CVL

Naast het aanbieden van onderwijsmateriaal o.a. lessen op GVO-plein verzorgt het CVL namens IKOS het nascholingsaanbod voor docenten GVO. Er was het afgelopen jaar weer een gevarieerd en ruim aanbod, waarbij speciaal vermeld moet worden dat alle docenten ook nu het katern van de Kinderboekenweek ontvingen. Het onderwerp 'Opa's en oma's' biedt vele aanknopingspunten voor de GVO les. In het nascholingsaanbod was er de mogelijkheid zich te verdiepen in de mogelijkheden met het katern te werken.

Relatie IKOS- PCGVO

Namens het IKOS-bestuur zit Henk Pol in het bestuur van PCGVO en is Jan Hendriks (waarnemer bij het IKOS-bestuur) bestuurslid namens de vrijzinnige christelijke kerken. Het zorgt voor een goede communicatie tussen bestuur PCGVO en IKOS. De inbreng van IKOS is vooral gericht op – daar ligt ook de expertise - de onderwijskant. Voor PCGVO en IKOS is de afgelopen jaren getracht om het plaatselijk draagvlak (plaatselijke en regionale zendende instanties) te versterken en revitaliseren. Ondanks een grote inzet (o.a. een rapport van Geurt Roffel op verzoek van bestuur PCGVO) , belondes en een aantal georganiseerde regionale bijeenkomsten is de conclusie inmiddels dat het beoogde effect is uitgebleven. Door vergrijzing en onvoldoende zicht op de taken die belangrijk blijven is de animo om betrokkenheid te tonen gering. Bestaande afdelingen die wel actief zijn worden gekoesterd, maar er worden geen extra inspanningen gedaan om plaatselijke zendende instanties te revitaliseren.

Adviesraad-beleidscommissie

Plaatselijke en regionale werkgroepen (de zendende instanties) zijn vertegenwoordigd in de adviesraad die jaarlijks een keer per jaar in Utrecht een landelijke bijeenkomst heeft. De adviesraad heeft – de naam zegt het al-als taak het bestuur te adviseren vanuit de contacten met het plaatselijk niveau. Op 6 oktober 2016 kwamen vertegenwoordigers van plaatselijke werkgroepen, vertegenwoordigers van het bestuur en medewerkers van het bureau bijeen. Uit wat hierboven vermeld staat blijkt dat er vanuit het land weinig afdelingen naar deze vergadering komen. In de beleidscommissie -bestaande uit leden van de adviesraad- is het IKOS vertegenwoordigd door Maaïke Rosen Jacobson (voorzitter), Janey Keuning van Dam en Pieter Witteveen. Deze commissie heeft voorstellen gedaan om als adviesraad een 'onderwijsdenktank' te vormen. Inmiddels is Phillip Post (PKN) tot de beleidscommissie toegetreden. Kees Jol die de afgelopen jaren in de beleidscommissie van de adviesraad zat heeft afscheid genomen.

Brainstorm/ beleidsvoornemens - heidag

Op 9 september hielden we als bestuur een zogenaamde 'heidag' om ons te beraden op het beleid en de toekomst van IKOS. Hiervoor hadden we ook Alja Streutker-Betting (als opleider van Stenden betrokken bij de minor GVO) en Greetje Geluk-Westerman (regiobegeleider voor docenten GVO namens PCGVO) uitgenodigd. De voornaamste uitkomst - ook in het voortgaande van dit verslag al zichtbaar - is dat we ons vooral richten op de onderwijspraktijk van het GVO (de open oecumenische benadering). Het is onze 'core business', waarbij ook onze positie binnen PCGVO duidelijker en meer geaccepteerd is. Het plan om te komen tot een 'onderwijsdenktank' is hier geboren. Het meedenken om hiervoor beleid te ontwikkelen is inmiddels in gang gezet.

Plaatselijke werkgroepen willen we graag betrekken; wel constateren we dat we als IKOS onvoldoende menskracht hebben om het in de praktijk te realiseren. Onze prioriteit willen we leggen bij het onderwijs en we zien graag nieuwe mensen in bestuursfuncties die affiniteit hebben met het onderwijsveld.

Politiek en structurele bekostiging levensbeschouwelijk onderwijs

In december 2016 heeft de Tweede Kamer een amendement aangenomen over de bekostiging van het levensbeschouwelijk onderwijs. Vanaf 2017 – wanneer ook de Eerste Kamer akkoord gaat - wordt het levensbeschouwelijk in de reguliere begroting van onderwijs opgenomen.

Relatie met de vereniging IKOS

De vereniging IKOS is formeel opgeheven, de financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden.

Website en nieuwsbrief

De teksten op de website ikoslandelijk.nl zijn grondig bekeken en aangepast aan de huidige stand van zaken.

Tweemaal is er in 2016 een Nieuwsbrief uitgegaan naar de abonnees op IKOS-onderwijs en andere belangstellenden.

Financiën

GVO-plein en IKOS onderwijs vormen de grootste uitgavenpost voor IKOS. De overgang naar volledig digitaal – nieuwe opzet - is o.a. gefinancierd met fondsen.

Met de nieuwe opzet van IKOS onderwijs is de exploitatie van dit materiaal ongeveer kostendekkend.

De transitie naar de nieuwe opzet is gefinancierd uit een fonds. Voor nieuwe updates van GVO-plein wordt gestreefd naar bekostiging uit op te bouwen reserves van de stichting Landelijk IKOS.

Er was in de periode 2014-2016 een redelijk evenwicht tussen inkomsten en uitgaven. Met de opheffing van de NVVZ kwam voor het laatst een behoorlijke som beschikbaar voor GVO-plein en de viering van het jubileum. Andere bronnen zijn niet aangeboord omdat de NVVZ ruim voldoende middelen ter beschikking heeft gesteld.

Wel is de VVP bereid gevonden ook een jaarlijkse bijdrage te leveren. De PKN was daartoe niet bereid.

Uitbreiding van abonnementen is noodzakelijk en i.s.m. CVL zullen andere bronnen van financiering onderzocht worden.

Samenvatting

Het is duidelijk dat het jaar 2016 voor het IKOS-bestuur een jaar was waarin veel zaken speelden en de nodige aandacht vroegen. Met de structurele bekostiging van het levensbeschouwelijk onderwijs door de politiek blijft er voor IKOS een belangrijke taak weggelegd in de organisatie voor GVO op de openbare school.

Pieter Witteveen